

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 49/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Pitoňákom, Štefánikovo námestie 5, Spišská Nová Ves, proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č. k. 19 D 33/2016 zo 4. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 19 D 33/2016 zo 4. novembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že dedičské konanie po nebohej poručiťke [REDAKOVANÉ] (ďalej len „poručiťka“) bolo uznesením okresného súdu č. k. 14 D 26/2003, D not 55/2003 zo 14. marca 2003 zastavené z dôvodu, že poručiťka nezanechala žiaden majetok. Neskôr prebehli celkom tri konania o novoobjavenom majetku poručiťky. Prvé konanie inicioval syn poručiťky (otec sťažovateľky), ktorý však medzičasom zomrel, a zvyšné iniciovala vnučka poručiťky [REDAKOVANÉ]. Okresný súd prostredníctvom notára ako súdneho komisára rozhodol v dedičskom konaní

o novoobjavenom majetku uznesením č. k. 6 D 132/2011, D not. 88/11 z 5. novembra 2013, uznesením č. k. 11 D 33/2016, D not. 72/2016 zo 4. mája 2017 a uznesením č. k. 17 D 46/2019, D not. 110/2019 z 27. augusta 2020 (spolu ďalej aj „uznesenia o zastavení konania“). Uvedenými uzneseniami bolo dedičské konanie zastavené a majetok nepatrnej hodnoty bol vydaný osobe, ktorá zariadila pohreb – vnučke [REDAKOVANÉ].

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že o konaniach sp. zn. 6 D 132/2011, 11 D 33/2016 a 17 D 46/2019 nevedela. Po tom, čo sa o týchto konaniach dozvedela, požiadala notára, aby jej predmetné uznesenia o zastavení dedičského konania zaslal. Proti uzneseniu sp. zn. 11 D 33/2016 podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom namietala, že mala byť účastníčkou konania (je vnučka poručiťky) a z toho dôvodu jej mali byť zasielané všetky rozhodnutia. Zároveň namietala, že v konaniach o novoobjavenom majetku nešlo o majetok nepatrnej hodnoty (podieľy v urbáriáte) a navyše tento bol známy už v čase pred prvým prejednaním dedičstva. Sťažovateľka v odvolaní uviedla, že v čase smrti mala poručiťka štyri žijúce deti a v čase prvého konania o novoobjavenom majetku žili tri deti poručiťky okrem otca sťažovateľky (zomrel v roku 2008), po ktorom je sťažovateľka jedinou dedičkou. V tejto súvislosti sťažovateľka namietala, že dedičia nikdy nemali možnosť vyjadriť sa k dedičstvu, keďže majetok bol vydaný [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka v odvolaní zároveň namietala, že notár ako súdny komisár sa neriadil vyhľadávacou zásadou, dostatočne nezistil rozsah dedičstva, ani okruh dedičov. Vo vzťahu k určeniu, že majetok bol nepatrnej hodnoty, sťažovateľka uviedla, že väčšina nehnuteľností bola ohodnotená metódou polohovej diferenciacie, ktorá bola pre vlastníka nehnuteľností najnevýhodnejšia.

4. Okresný súd odvolanie odmietol a v odôvodnení napadnutého uznesenia v nadväznosti na otázku, či sťažovateľka mala byť účastníčkou konania sp. zn. 11 D 33/2016, uviedol: „*Uznesenie o zastavení konania o dedičstve pre nepatrný majetok poručiťka sa podľa § 188 ods. 3 Civilného mimosporového poriadku doručuje účastníkom, ktorí sú známi a ktorých pobyt je známy a tomu, kto sa postaral o pohreb poručiťka. Z obsahu spisu sp. zn. 11D/33/2016 je zrejmé, že uznesenie bolo doručované [REDAKOVANÉ] ako účastníkovi, ktorého pobyt je známy, pretože navrhla dodatočné prejednanie dedičstva po poručiťke. Preto podľa názoru súdu oprávnenou osobou na podanie odvolania je osoba, ktorej podľa § 188 ods. 3 Civilného mimosporového poriadku, bolo doručované uznesenie o zastavení konania.*“

Pokiaľ sťažovateľka namietala, že súdny komisár nepostupoval v zmysle vyhľadávacej zásady a nezistil okruh dedičov, okresný súd poukázal na to, že „*Pri doručovaní uznesenia súdny komisár vychádza z obsahu spisu v čase vydania uznesenia a cieľom takejto úpravy je, aby dedičský súd, ktorý má vedomosť, že poručiťka zanechal iba majetok nepatrnej hodnoty, nemusel vykonávať procesné úkony na zisťovanie celého okruhu dedičov. Rozhodnutie, či majetok poručiťka bude prejednaný ako dedičstvo, alebo či ho vydá tomu, kto sa postaral o poručiťkov pohreb a konanie o dedičstve zastaví, je súčasťou právomocí súdneho komisára, notára, ako osoby poverenej súdom.*“.

Iba nad rámec okresný súd uviedol, že uznesenie o zastavení dedičského konania podľa § 188 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) nemá vplyv na hmotnoprávne vzťahy dedičov, teda nie je prekážkou pre podanie určovacej žaloby, že určitá vec alebo právo patrí do dedičstva po poručiťkovi.

II. Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti predovšetkým namieta postup súdneho komisára a kritizuje ho, že ten musel mať vedomosť o okruhu dedičov, keďže v rámci odôvodnenia uznesenia sp. zn. 11 D 33/2016 odkázal na pôvodné dedičské konanie, z ktorého jasne vyplýval okruh dedičov zo zápisnice z predbežného vyšetrenia. Sťažovateľka vyjadrila presvedčenie, že určenie nepatrné hodnoty majetku bolo zo strany súdneho komisára účelové s cieľom vyhnúť sa riadnemu prejednávaniu dedičstva a prípadným odvolaniam zo strany ostatných dedičov.

6. Napadnuté uznesenie okresného súdu v časti, ktorou okresný súd poukazuje na možnosť podať určovaciu žalobu, považuje sťažovateľka za „čisto arbitrárnu a dá sa povedať aj za alibistickú, nakoľko okresný súd mal zákonnú možnosť nezákonnosť v procesnom postupe a hmotnoprávnom posúdení veci notárom... rozhodnúť inak.“. Porušenie práv zo strany okresného súdu sťažovateľka odôvodnila tým, že okresný súd sa odmietol zaoberať jej odvolaním po vecnej stránke (či majetok poručiťky bol nepatrné hodnoty) a odmietol ho ako podané neoprávnenou osobou.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Sťažovateľka namieta porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru), ako i práva majetkového charakteru (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu) napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bolo odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu súdneho komisára o zastavení dedičského konania odmietnuté.

8. Na úvod ústavný súd považuje za vhodné poukázať na uznesenie sp. zn. 11 D 33/2016 o zastavení dedičského konania, z ktorého vyplýva, že majetok vydaný [REDAKOVANÉ] predstavoval spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnostiach v hodnote 600 eur. Súdny komisár dedičské konanie zastavil práve z dôvodu, že majetok poručiťky dosahoval iba nepatrnú hodnotu. Z dôvodu, že konanie iniciovala osoba, ktorá zároveň obstarala pohreb poručiťky, nemal súdny komisár povinnosť zisťovať okruh ďalších do úvahy prichádzajúcich dedičov. Podľa § 188 ods. 3 CMP uznesenie podľa odseku 1 sa doručuje účastníkom, ktorí sú známi a ktorých pobyt je známy, a tomu, kto sa postaral o pohreb poručiťky. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že súdny komisár doručuje uznesenie o zastavení konania tým účastníkom, ktorých adresa je známa v čase rozhodovania o zastavení konania. Námetka sťažovateľky, že okruh dedičov bol súdnemu komisárovi známy, a preto jej malo byť uznesenie sp. zn. 11 D 33/2016 doručené, je neopodstatnená, pretože súdny komisár z dôvodu nepatrné hodnoty majetku okruh dedičov v okolnostiach prípadu ani nezisťoval a takú povinnosť ani nemal. [REDAKOVANÉ] tento majetok nenadobudla dedením, ale rozhodnutím súdu.

Aj časť argumentácie, v ktorej sťažovateľka poukazovala na § 189 CMP, je neopodstatnená. Podľa § 189 CMP ak konanie nebolo zastavené, upovedomí príslušný súd tých, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú dedičmi, o ich dedičskom práve a o možnosti dedičstvo odmietnuť. Z dikcie citovaného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že potenciálni dedičia budú upovedomení

len v prípade, ak dedičské konanie nie je zastavené. O taký prípad ale vo veci sťažovateľky nešlo – konanie zastavené bolo.

9. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým uznesením okresného súdu a bez potreby opätovného citovania podstatných častí napadnutého uznesenia konštatuje, že okresný súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré odvolanie sťažovateľky odmietol. Jeho závery nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (Civilného mimosporového poriadku), ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

10. Ústavný súd konštatuje, že po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia a rozhodných okolností prípadu dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom označených základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu